

Pere Perelló Payeres

***LA PRESÈNCIA ANGLESA
A LA GRAN ALBUFERA
DEL NORD DE MALLORCA
(1863-1896)***

llibres

5

Quan entrà en escena **Lee La Trobe Bateman** és quan Waring comprà la possessió de Peguera i deixà de viure al carrer Asalto,48 de sa Pobra, per traslladar la seva residència al carrer de Sant Miquel de Ciutat. A banda de comerciar amb tàperes i garroves entre Mallorca i el sud de França, va tenir una empresa de venda de cuines econòmiques. Morí el 5 d'octubre del 1914. Ell és l'únic enginyer anglès vinculat al projecte que estudiem que està enterrat a Mallorca.

Lee La Trobe Bateman

Era el petit de vuit fills. El 1883 heretà la majoria de les accions de la *New Majorca Land Company*, la seva mare i les germanes en tindrien una part. Jove i culte, agafarà la direcció i gestió de les terres. Conservarà la casa adquirida pel seu pare a sa Pobra al carrer Plaça 1 E. En moblarà una a la barriada d'El Terreno a Ciutat i en construirà una de nova al costat de les antigues cases de s'Albufera, coneguda com la casa de dona Beatriu, la seva esposa.

Progressivament, prescindirà de l'ajuda de l'enginyer Waring. És significatiu que al 1885 el Governador de Mallorca i el consistori pobler ja el comencen a incomodar arran de la instal·lació d'una línia telefònica entre les oficines de sa Pobra i les de sa Roca. Farà front a un plet judicial interposat per un dels terratinents més significatius d'aquell temps: **Joaquim Gual de Torrella**. La disputa va venir per les terres de San Martí. Uns deien que s'havien expropiat correctament i els altres el contrari. Finalment, el 1890 el Tribunal Superior de Justícia donarà la raó als Gual i la seva esposa Villalonga.

El petit Lee intentarà evitar –sense èxit– la fallida econòmica que suposà aquest desgavell. Fins i tot ell i la seva dona Beatriu es convertiren al catolicisme en secret. Embarcaren cap a Londres i allà els esperava l'històric cardenal catòlic **Mannig**, qui celebrà els Sants Sagraments. Tot plegat quan es va saber no va fer cap gràcia a la família, ja que eren evangèlics i protestants fins al moll de l'os. El 1893 Lee està tot sol. Tan sols li queda la seva dona Beatriu. El drama estava servit.

Sense capital suficient per pagar els deutes i les hipoteques, la presència anglesa tenia data de caducitat. En un intent per guanyar temps, llogarà s'Albufera al qui havia estat un dels seus majordoms, el pobler **Pere A. Serra**. Aquest i un grup més d'homes de la contrada, amb capital molt limitat l'administraran fins el 10 de març del 1896, quan el totpoderós **Joaquim Gual de Torrella** entrarà en possessió ferma de les terres i cases albufereres. Lee i la seva dona varen desaparèixer de Ciutat i Mallorca. I no n'hem sabut gaire cosa més.

Per alguns escrits dels néts del vell Bateman sabem que ni tan sols es parlava d'ells a la família. De ben segur que no els perdonaren la seva conversió al catolicisme romà. Ni tan sols als obituaris anglesos hem trobat informació sòlida. Alguns autors apuntaven que Lee havia mort el 1937, sense tenir-ne la seguretats. Sobre Beatriu no hi ha ni una paraula, el silenci més absolut.

Beatrice La Trobe Bateman

Encarna la feminitat de tota aquesta història i de les cròniques que hi fan referència. De fadrina el seu nom era **Beatrice Alexandra Flanagan**, nascuda a Londres el 1864, un any després d'encetar les obres albufereres. Va casar-se amb en **Lee**, el fill petit de **Bateman**, no varen tenir fills. I les pistes ens donen la data de 1926 com la del seu traspàs.

Era una dona culta, exquisida, refinada. Amant de la música –entre altres instruments sabia tocar el piano–, dominava a la perfecció la llengua francesa. Va parlar casa a la barriada d'El Terreno a Ciutat i –per alguns testimonis escrits– sabem que tenia cura dels detalls, de manera especial les plantes i les flors. A l'Arxiu del Regne de Mallorca conservam algunes cartes escrites per ella. Resulta fàcil pensar les enveges i els comentaris que crea la seva presència a Ciutat. Juntament amb el seu marit Lee, va abraçar el catolicisme. Entre altres causes d'aquesta conversió potser hi podria haver en el rerefons la recerca de l'acceptació social de la Palma de finals del segle XIX.

A l'estiu, passava llargues temporades a la casa que va construir just al costat de les antigues i velles cases de s'Albufera. Encara es conserva l'estructura de la casa, anomenada '*la casa de dona Beatriu*'. La localitzam a pocs metres de l'actual hospital de Muro. Va fer costat al seu marit en els anys difícils de la desfeta. Després de deixar Mallorca no trobam petjades seves.

Na Beatrice Alexandre i en Lee La Trobe es divorciaren l'any 1901 segon consta a l'expedient J. 77/719/1864

La casa d'estiu d'en Lee i na Beatrice a s'Albufera. Encara avui en dia es conserva l'estructura.